

LA SITUACIÓ ACTUAL DEL GAL·LÈS

El drac es mossega la llengua

El gal·lès és una de les llengües més velles d'Europa. És un idioma cèltic provinent de la seua branca britònica. Actualment és parlada per mig milió de persones que no arriben al 20% de la població total del país.

¿Com s'ha esdevingut això? El gal·lès es va consolidar com a llengua al voltant del segle VI amb les primeres manifestacions literàries. Durant els segles XII i XIII va gaudir de la seua època daurada. Amb la mort de l'últim príncep nadiu gal·lès, Llynwelyn ap Gryffydd, la nació és lentament conquerida pels normands i anglosaxons. L'Acta d'Unió amb Anglaterra de 1536 marca el principi del seu ocàs. Hi disposava que l'anglès seria la llengua oficial i el gal·lès va desaparèixer com a llengua legal de l'administració. Tanmateix, és al segle XVI quan es tradueix la Bíblia a la llengua autòctona pel bisbe William Morgan. Així s'inicia una tradició de lectura en gal·lès del llibre sagrat, el qual es va erigir en bastió de manteniment de l'idioma al llarg dels segles. Justament enguany es compleix el quatre-cents aniversari de la seua publicació (1588).

El segle XIX fou un temps importantíssim en la història i economia del país. L'explotació del seu ric subsòl va fer de Gal·les centre econòmic mundial. Tanmateix, els canvis socials foren determinants per a l'estatus de la llengua. El desenvolupament econòmic portà al país un gran nombre de treballadors anglesos i estrangers immigrants. La societat autòctona es veié impossibilitada per assimilar els nous. L'índex de gal·lesoparlants començà a davallar dramàticament: el 1901 hi havia 43,5% de parlants i vint anys després baixa a 37,1%. Ja a la dècada dels 60, se situa en un 26% de parlants. Aquest decreixement ha estat produït per diversos factors que han fet que el gal·lès retrocedís a l'estat minoritari actual: la forta immigració adés esmentada, la creació d'una xarxa d'escoles estatals amb l'ensenyament obligatori en anglès, l'augment de prestigi d'aquesta llengua per factors socials, polítics i culturals, el despoblament rural, la crisi religiosa amb la davallada de la capella (la tradicio-

El gal·lès, minoritari al seu país, lluita per subsistir davant el potent món anglosaxó. Una visita al país de Gal·les ens fa veure que, malgrat la distància, els problemes i les actituds cap a la llengua ens són molt familiars.

Carme Manuel i Josep V. Garcia

trobar-se amb la que des de la frontera d'Anglaterra ha anat relliscant cap a l'est durant segles.

Dins aquesta situació crítica l'ensenyament del gal·lès a les escoles és considerat com l'única arma per contrarestar la davallada lingüística. Tanmateix, no existeix cap política lingüística *per se* a nivell nacional. La Welsh Office (la màxima autoritat político-administrativa del país que depèn de Londres) delega tots els poders legislatius en mans de les autoritats educatives lo-

Cartells d'Aberystwyth. Política bilingüe de Dyfed. Primer el nom en gal·lès, després l'anglès.

nal chapel gal·lesa, bressol quotidià de la llengua), els matrimonis mixtos, etc.

Llengua i escola

Els estudis sociolingüístics fets a partir de l'últim cens del 81, arriben a una sèrie de conclusions que podem resumir en dues. Primera, els nuclis bressols de la llengua s'estan fragmentant en zones residuals petites, en llacs, on la densitat de població és molt baixa. Segona, es confirma el naixement d'una nova frontera d'ocàs lingüística des de la costa oest cap a l'est per a

cals. Només els aconsella que prenguen en consideració tres factors: les necessitats, les circumstàncies de les zones i els desigs dels pares. Factors que barrejats amb l'esperit de tolerància i comprensió de la minoria (gal·lesa) cap a la majoria (anglesa) actuen de fet, com a mur de contenció de qualsevol feble reviscolament lingüístic. La descentralització del control polític de l'ensenyament en general fa que els conflictes que naixen arran del gal·lès tendesquen a ser localitzables per comtats. Aleshores, les estratègies de les autoritats locals respecte a la llengua

responen alhora a la relativa importància que hi tenen variables, com ara: la concentració geogràfica dels parlants gal·lesos i la seua distribució, la força del partit nacionalista (Plaid Cymru) i el caràcter de l'estructura social local.

Tot aquest espectre es complica encara més per la convenció que els directors d'escola posseeixen poder decisiu sobre el currículum escolar i, per tant, en l'ensenyament de la llengua. El mateix passa amb els directors d'educació de cada comtat. A més a més, els càrrecs poden ser vitalicis. Com a conseqüència de tot això l'avanç educatiu, pel que fa al gal·lès, depèn dels seus dirigents i la situació lingüística d'un comtat pot progressar o endarrir amb el període de regència d'un o d'altre director. D'ací les diferències existents entre els comtats del nord i l'oest (de tendència nacionalista) i els del sud i l'est (laboristes).

Seu del Plaid Cymru en Cathedral Road, Caerdydd.

i com a resposta a la conferència radiofònica "Tynged yr Iaith" de Saunders Lewis (líder carismàtic i escriptor nacionalista gal·lès).

Cymdeithas adopta una política de desobediència civil no violenta. Molts dels seus membres han estat i continuen sent multats i empresonats per les seues accions. Se la considera responsable de gran nombre de millores en l'estatus de la llengua gal·lesa en aquestes dues dècades: consecució de cartells bilingües, creació del canal televisiu i la potenciació del gal·lès a l'educació.

La lluita dels gal·lesos es centra en tota una sèrie de fronts actius. L'educació, amb els esforços per engrandir la xarxa d'escoles en gal·lès (una volta comprovada la ineficàcia de l'assignaturització de la llengua); l'ensenyament als nens de les escoles bressol, organitzats en l'associació Mudiad Ysgolion Meithrin, i també als adults; els intents per assimilar els xiquets immigrants amb els programes d'immersió en els centres lingüístics; la darrera creació del Comitè de Desenvolupament de l'Educació de la Llengua Gal·lesa, etc.

La cultura, quasi sempre subvencionada pel govern per poder subsistir, està intentant trencar els motlles conservadors que l'empresonen. Hi ha una idea clara de convertir la cultura gal·lesa en una cultura moderna que no se senta disminuïda i anacrònica davant la poderosa cultura anglosaxona veïna. Com nosaltres, els gal·lesos intentem fer real allò de tot és possible en gal·lès i ens ho volen demostrar. Un exemple de resistència tan tenaç i infatigable no el podem ignorar. □

Aparador de llibres gal·lesos. Oriael Bookshop. Caerdydd.

Lluita i supervivència d'un idioma

Davant aquest conflictiu panorama els gal·lesos s'organitzen i lluiten per conservar la seua llengua. Els mitjans de comunicació són un punt imprescindible en tota llengua minoritària. Després d'intenses campanyes, el 1982 aconseguiren la creació del canal de televisió en gal·lès S4C. Abans, el 1978, es fundà l'emissora radiofònica Ràdio Cymru. La televisió emet vint-i-cinc hores setmanals i la ràdio seixanta-cinc.

Pel que fa als mitjans de comunica-

ció escrits, no hi tenen cap diari però es publiquen dos setmanaris i una revista mensual. També hi apareixen cada setmana un nombre important de fulls informatius comunitaris, els anomenats *papurau bro*.

El grup de pressió més efectiu i organitzat és Cymdeithas Ir Iaith Gymraeg (La Societat de la Llengua Gal·lesa), que celebrà l'any passat el seu vint-i-cinquè aniversari. Fou fundada per un grup de nacionalistes gal·lesos, resultat de la frustració que els ocasionà la derrota del partit nacionalista en les convocatòries electorals